

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IV. De autoritate Imperatoribus à Domino de Marca tributa circa
judicia Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

mero vulnus Ecclesiæ illatum linit declarans, *hæc omnia à Principibus acta jure quodam extraordinario; idq; in apertissima Canonum violatione, quæ nullâ causâ cognitione, nec Judiciorum solemnibus indigebat; sed in mera facti executione versabatur.* Quibus verbis nonnihil restricta videtur Principum in Episcopos licentia. Sed ne Principes de illa restrictione quærantur, rursus asseritur illis Episcoporum expulsio à Sede. *Deturbationem enim illam, inquit, quæ vacantem Ecclesiam redderet, sui arbitrii esse putabant.* Sufficiet sanè Principibus hoc arbitrium; cognitionem enim causæ necessariam non fuisse dicentibus quis contradicet? Num fiunt inquisitiones à Ministris Regiis, antequam in exilium mittantur per litteras, parvi sigilli, quæ in Gallia, *de Cachet*, dicuntur, qui ad Aulæ voluntates ægrè se accommodant? Iterum illa in Episcoporum Sedes aliorum subrogatio, sine sententia canonica, ita injusta unicuique apparet, ut ab ea Christianissimi Reges, qui aliquam Religionis, ac justitiæ laudem consecuti sunt, semper abstinuerint. Fatetur ergo Autor, quod *pœnam illam expulsionis, cum vacatione Episcopatus hodiè irrogare non possunt Principes, ob eas causas, inquit, quas tom. 2. exponam.* Tomum secundum etiamsi plus 20. annis supervixerit, ipse publici juris non fecit, ut certò scire possimus, quæ sint illæ causæ. Sed vox hodiè justum creat timorem, fore ut causæ illæ, Principum intentioni, si pœnam expulsionis cum vacatione Episcopatus irrogare voluissent, nequaquam obstitissent.

C A P U T I V.

De autoritate Imperatoribus à Domino de Marca tributa circa judicia Ecclesiastica.

1. **O**bservat Marca lib. 4. cap. 2. duplici modo restitutos ab Imperatoribus violatos Canones, scilicet vel latis legibus, quibus innovationes ultra progredi vetarent, vel amotâ specialiter alicujus Canonis violatione, si quis ad eos querelam suam deferret. Hujus ultimi modi quatuor profert exempla. Primum Eusebii Dorylæi Episcopi, apud Impera-

M. C.
de
Libertatibus
Ecclesiarum
GIII
236

702 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
torem Marcianum de injuriis sibi à Dioscuro illatis conque-
rentis. Secundum Bassiani Ephesini quondam Episcopi, eidem
Imperatori se injustè depositum exponentis. Tertium Euno-
mii Nicomediæ in Bythinia Episcopi, auxilium ejusdem im-
plorantis adversus Anastarii Nicæni, à quo usurpatam suæ
jurisdictionis partem querebatur, invasionem. Quartum S. Atha-
nasia ad Constantinum confugientis adversus Arianos. Sed
hæc exempla docent, quomodo se gerere debeant Principes,
dum ab Episcopis, aut aliis, eorum invocatur autoritas; ut
scilicet querelas hujusmodi ab Ecclesia examinari, & termi-
nari procurent; quemadmodum Marcianus trium supradicto-
rum Episcoporum Libellos ad Concilium Chalcedonense, cu-
jus actis inserti sunt, remisit. Actione namque prima judica-
ta est causa Eusebii, & Talionis pœna, idest depositio in-
dicta Dioscuro, à quo depositus fuerat. Confirmata est actio-
ne 11. & rursus 12. addito quodam temperamento, Bassia-
ni depositio. Actione 13. dirempta est controversia de juri-
bus Episcoporum Nicomediæ & Nicænz.

2. Sed quare ad Marcianum confugerant, si Concilii erat
eas causas judicare? Primo quia tantus erat rerum in Con-
cilio tractandarum numerus, ut aetuerent illi Episcopi, ne
sine litteris Imperatoris non audirentur. Quoniam, inquit Eu-
nomius in Libello, quem Valentiniano, & Marciano por-
rexit, *audientia in dilationem cedit, & formidamus ne sorte dimisso Concilio
jura nostra vacentur; supplicamus nutu Vestra Majestatis audientiam nostram
sine dilatione fieri.* Deinde ut libentiùs exequendo judicio Impe-
ratores operam præstarent, eo magis necessariam, quod vis
illata plerumque dicebatur. Denique ut Concilium matu-
riùs, ac benevolentius causas discuteret, ac terminaret.

3. Illustrius & attentione dignius est quartum exemplum,
nimirum S. Athanasii, quem asserit Marca num. 4. à judicio
Concilii Tyrii ad Constantinum Magnum appellasse, eo ap-
pellationis genere, quod Galli, *tanquam ab abusu* nuncupant,
Ecquis hujusmodi appellationes damnare auderet, si tanti
viri autoritate, ac exemplo gloriari possent? At certè S. Atha-
nasia ab inimicis suis opprimi, & crudelissimam mortem
subire maluisset, quàm Ecclesiasticæ jurisdictioni tam lethala
vulnus infligi, quale hodiè in Gallia patitur ab appellatio-
nibus,

nibus, *tanquam ab abusu*. Expendamus exempli vim. Imperator Constantinus, qui jam pluries, scilicet Episcopis Concilii Nicæni, & Donatistis, ut tradunt Sozomenus lib. 1. cap. 17. Ruffinus lib. 1. cap. 2. Nicæphorus Callistus lib. 8. cap. 16. S. Optatus Milevitanus lib. 1. contra Parmenianum, S. Augustinus epistola 166. declaraverat Episcoporum iudicium ad se non pertinere, victus tamen importunis Ariano-
rum precibus tandem concessit, ut Synodus Tyri in Phœnicia haberetur sexaginta Episcoporum, quos, ut libuit, elegit, vel potius quos Ariani voluerunt, ad quos scripsit Imperator; *Scripsi ad quos volebatis Episcopos, ut vestras curas & sollicitudines presentia & laboribus suis adjuvarent* apud S. Athan. Apol. 2. Misit quoque illuc Dionysium Comitem virum Consularem, ut omnia ordinatè, ac pacificè geri curaret. Episcopi congregati omnem iudiciorum ordinem pervertentes, accusati inimicos, inter Iudices admiserunt: imò ipsi inimici suspectissimos homines, & apertissimos hostes delegarunt ad recipienda contra ipsum testimonia, quæ illo, & absente, nec vocato recepta sunt. Instat S. Athanasius cum Episcopis Ægyptiis, tum apud Episcopos, ne delegationem à paucis decretam communi calculo approbent, tum apud Comitem, ne causâ in tanta legum omnium violatione definiatur. Sanctus ille Patriarcha nullam justitiæ, nullam Religionis speciem in illo, non iudicio, sed latrociniò, servari animadvertens, ad Constantinum ipsum recurrit, impetravitque, ut Episcopis evocatis, ipso præsentè Imperatore, vim sibi posset illatam explicare. At Eusebiani, confictâ novâ calumniâ, eâque corruptis quibusdam testibus, qui olim à partibus Athanasii steterant, probatâ, Constantinum ementito illo crimine, ita commoverunt, ut S. Patriarcham in Galliam relegaret. Quia nimirum S. Præsul accusabatur, quasi minatus fuisset se impediturum, quò minus frumentum ab Ægypto Constantinopolim quotannis deferretur, quod huic urbi plurimum incommodi fuisset allaturum.

4. Quo circa primò notandum est Concilium illud Tyrium non solum non legitimum, sed ne quidem Ecclesiasticum habitum fuisse, ut demonstrat epistola Concilii Alexandrini an. 339. quæ directâ est ad omnes Ecclesiæ Catholicæ Episcopos;

M. C.
Libertatibus
Eccles. Concilii
III
231

copos; Quis fronte, inquit Patres hujus Concilii, talem conventum Synodum appellare audent, cui Comes praesedit? Et ubi spiculator apparebat & Commentariensis, sive Carcerarius pro Diaconis Ecclesia adventantes introducebat? Ubi Comes verba faciebat, ceteri praesentes in silentio erant, vel potius Comiti obsequium suum accommodabant. Ubi quod communiter Episcopis placuit, ab illo impediebatur. . . . . In summa dilectissimi, qua species ibi Synodi, ubi vel caedes vel exilium, si Casari placuisset, constitueretur. Et inferius, At preclari Eusebiani quo veritatem scriptarum sua oblitterent, nomen Synodi suis actis praeferunt, cum res ipsa negotium Imperatorium non Synodale haberi debeat, quippe ubi Comes praesideat, & Milites Episcopos sub satellitio cingant, & Imperatoria Edicta, quos ipsi volunt, coire compellant. . . . . Si veluti Episcopi sese Judices volebant esse, quid opus erat vel Comite, vel Militibus, aut Edictis, ad coeundum, Imperialibus? An ex hujusmodi coetu duci debuit argumentum, quo Principibus jus quaeratur delegandorum Judicum in causis Episcoporum? An hinc probari possent appellationes tanquam ab abusu, nisi forte ab abusu saecularis potestatis? Non enim appellavit Athanasius Constantinum tanquam Judicem criminum impositorum sibi, vel rei in legitimo Concilio gestae, sed vim sibi sub Comitis autoritate factam ab Imperatore, qui eum miserat, reparari postulavit.

5. Appellationis quidem mentionem faciunt Episcopi Orientales, qui se à Concilio legitimo Sardicensi segregaverant, & seorsim se congregarant, in epistola sua Synodica apud S. Hilarium in fragmentis. Sed ipse S. Athanasius Apologia secundâ non appellationem à sententia Ecclesiastica, sed querelam adversus hostes suos se detulisse profitetur his verbis. Nos autem adito Principe, qui Synodum indixerat, in qua ipsius Comes praesiderat, Eusebianorum scelera patefecimus.

6. Notandum est secundò, S. Athanasium Concilii Tirii autoritatem non approbasse, licet ad illud accesserit: quia nimirum invitus. Mihi, inquit Apol. 2. scribitur ut adsum, atque adeò necessitas veniendi injungitur, ut nisi venirem, invitus adducerer.

7. Denique S. Athanasius ad Constantinum recurrit, non per appellationem à judicio legitimi judicis, sed per supplicationem adversus vim, Imperatoris ipsius autoritate sibi illatam in coetu inimicorum, praesidente Comite ac opitulantibus militibus, S. Patriarchae adversariorum furori obsequentibus.

tibus. Quocirca S. Athanasius, ut à Concilio legitimo sua causa discuteretur, à Constantino postulavit: vel, si petitio adeò justa repelleretur, saltem iniquis adversariis ad se opprimendum arma Imperator non ministraret: ideoque & suam innocentiam, & illorum iniquitatem sibi exponi pateretur. Constantinus autem intelligens, quò Athanasii preces tenderent, simul pollicitus est, & causam ad Concilium tanquam ad legitimum Tribunal deferendam, & se nihilominus partes auditurum, ne non Canonum executioni, sed eorum violationi patrocinaretur. *Imperator*, inquiunt Episcopi Concilii Alexandrini apud S. Athanasium Apol. 2. *Rei indignitate motus scriptis suis accusatores citat, suamq; ipsius audientiam promittens, simulq; synodum indici jubet.*

8. In hoc etiam capite curavit Autor verbis quibusdam lenioribus, Ecclesiæ de usurpata sua jurisdictione conceptum dolorem mitigare. Nam num. 4. cognitionem de judiciis Ecclesiasticis ab Imperatoribus susceptam dicit; *Eo tantum sine, ut illis de violentia constaret, quam deinde amoveri procurarent.* Sed num. 6. ait, *Dolum, calumniam, & hostium, qui in illo Concilio (Tyri) Judices sedebant, gratiam, Athanasio, & Aegyptiis occasionem dedisse, ut Judicis Ecclesiastici cognitionem ad Consistorium Principis transferrent.* Quando autem prætextus doli, calumnie, Judicum suspicionis deficiet volentem judicia Ecclesiastica trahere ad Principes?

9. Adde, quod num. 3. dixerat, non solum Canonum custodiam Principibus commissam esse, sed etiam Civium, & præcipuè Clericorum patrociniū, & tranquillitatis publicæ curam ad eos spectare. Quâ occasione nulla erunt judicia Ecclesiastica, quæ ad Principes non pertineant, cum nulla sint, in quibus Cives, vel etiam Clerici injuriam sibi per violatos Canones factam non obtendant, si causâ ceciderint.